

„עבודת־מחץ“ באום־צאבר

והמדבר במצרים. כמה מן הדברים שבכתבה תמוהים. מכל־מקום, על רקע ההתמעטות המפתיעה בשנים ה־אחרונות, של כתבות בעתונות הרצינית של בריטניה המשקפות את המתרחש בארצות־ערב, יש ענין באופיה ותוכנה של כתבה זו המוגשת לציבור־קוראים לא־מבוטל בבריטניה.

בשבועון הבריטי הנודע „ניו־סטייטסמן אנד ניישן“ הקרוב לזרמים האנטי־סובייטיים (ויצוין כי בשנים האחרונות היה לאחד משופרות־ההסברה שנסו להעלות את ערכה ואפשרויותיה של „מצרים המהפכנית“ בעיני קהל קוראיהם) — נתפרסמה בסוף הקיץ כתבה קצרה מאת „סופר מיוחד“, על נסיון התישבותי בגבול שבין המזרע

שום מרבדים אדומים לא נפרשו לרגלי שעה שהגעתי לאום־צאבר, הכפר־לדוגמה החדש ברצועת־ארץ המרבית ל־שעבר, במצרים התחתונה. לא הייתי אלא אחד מאלף וחמש מאות האורחים. אישם, גבוה מעל לראשי, הכריז רמקול שהיה מותקן בכיסר המרכזית: „עובדי חברת, שלי, התיצבו בגוש 416“ ואחר: „תלמידי בית־הספר מאלכסנדריה, הכנסו לארוחת צהרים“ אחדות מקבוצות האורחים — במצב־רות של המון ביוטיג — החלו בסיווריהם המודרכים; אחרים שיחקו בכדור־עף באחת מפינות הכיכר המרכזית. חיל ומלח רכונים היו יחדיו, מהורריים, על גדר מכלאת־בקר חדשה, כדי להתבונן בפר פריזי משובת, בעל „גבורות“ רבת־החילה. לפתע התקרב אבטובוס ופרק מעליו מטען אגושי שעניו לתכלית ומצלמותיו כידיו — עשרים עתונאים מארצות־הברית. מצב רוחם היה הפכפך ובלתי יציב הדרך המדברית מקהיר היתה ארוכה, וקטעיה האחרונים לא־ישרים. „חמש שעות מקישות שיניך אלה באלה בכדי לבוא ולראות ערוגת ירקות — אלהים! היתה הערתו המודגשת של בן־פנסילבניה חסון גוף עת נכנסו כולנו פנימה לקבלת „תודיך“ על אודות הוברים אשר היינו עתידים לראות.

פתחתי אתו בשיתח שכנוע הניגוני בנימה ידידותית. „זה קצת יותר מכך, ללא ספק, כמכוש המדבר ועיבורו. הדבר כמעט שלא נעשה קודם לכן בחלק עולם זה.“ איש פנסיל־בניה, אף הוא בנעימה ידידותית, ידע להשיב מידה כנגד מידה: „ודאי! זהו מקצת מנעשה חלוציות. אבל, אליו אנו עושים זאת זה עידן ועידנים.“

המיור המצרי הצעיר שפרש לפנינו את מפת „מתוז השחרור“, משישבנו במשרדו, לא נתרש בשל מצב־הרוח הבקורתי של כמה מאורחיו. הוא סיפר את סיפור המעשה ב„מפעל השחרור“.

המכשול העיקרי הניצב לפני מצרים, הסביר המיור, הוא ככך שהאוכלוסייה הגדולה כלואה בעמק הגילוס הצר. פחות

מ־4% משטח הארץ מעובדים הם. אולם את שטחי המדבר הגדולים, המשתרעים משני צדדיו של עמק היאור, אפשר להפרות באמצעות מים — ואכן כך היה בתקופת הרומאים. אמילו המלך־לשעבר, פארוק, גידל עצי כננו וגפנים בשטח קטן שהיה לפניו מדבר. עתה החל השלטון המהפכני החדש ב„פרויציה־חוצה“ בקנה־מידה גדול אל המדבר. „מחוז־השחרור“ יכיל, בעוד 15 שנה, 2½ מיליון דונם מניבי יבול. עד כה יושרו 20,000 דונם של חולות־נודדים, הושקו ועובדו. המיור שלנו תיאר את שיטות הפעולה. הללו היו ממש צבאיות. שבעת אלפי „אנשי גרעין“, או „פועלי־מחץ“ נפרסו בשטח. הם לא הורשו להביא עמם את נשיהם או ילדיהם. כן טרם הובא לאזור שום מתישב קבוע. כאשר תגעה 300 משפחות המתישבים הראשונות, הקיץ „זנקו“ קדימה „פועלי המחץ“ ויכינו את ככרות הארמה הבאות. הוצאות למאמץ ההתחלי היו גבוהות, והממשלה תשמור בידה את הפיקוח על האיזור במשך חמש שנים נוספות, כדי לקבל חזרה חלק מהשקעותיה. „בעצם“, אמר המיור, בהגיעו את המקל ש־שימש לו כדי להצביע על הלוח שלפניו, „הישוברים יתגדלו כקולקטיבי“.

השאלות מצד אנשי פנסילבניה, מינוסטה ושתי הדאקוטרות, הומטרו בו־ואחר זו במהירות :

„המיור, התוכל לומר לנו כמה גבול מפעל זה שלך מתכנית קומוניסטיית?“ „נניח שאימי מהמתשבים ירצה לעזוב את המתוז ולעבור למקום אחר, היתה חפשי לעשות זאת?“ „נניח שאימי מהמתשבים הללו ירצה לחסוך כדי לקנות מכוננית, כיצד יוכל לעשות זאת?“

פני המיור אדמו כעגמניה. הוא לא אתב פולמוס פוליטי. הוא הרחיב את הדיבור על „ארבע החרויות“, על קואופר־טיבים שעתידים להיוצר, על מועצות כפרים נבחרות, אשר בבוא הזמן הן תהיינה המחליטות בענינים.